

KOHTI LUOTTAMUS YHTEIS KUNTAA

Nuorkeskustalainen periaateohjelma

KOHTI LUOTTAMUSYHTEISKUNTAA

- Nuorakeskustalainen periaateohjelma

SISÄLLYS

Johdanto	4
Tulevaisuuden Suomi-neito	6
Ihminen ja luottamus	9
Tulevaisuuden tekijöitä	11
Luotettava talous	14
Puhtauden vallankumous	17
Sivistys on luottamuksen perusta	21
Pohjoinen kotimme, eurooppalainen perheemme	24

Johdanto

Muutosten pyörteissä tulevaisuutemme rakentuu luottamuksen varaan. Luottamuksesta vallankäyttäjään, siihen että annettu hyvinvointilupaus pitää ja että yhteiskunta toimii epävakaammassa maailmassa. Luottamuksesta vastaantuliin, siihen että viranomaisen lisäksi kannamme toinen toistemme taakkoja. Hyvinvointivaltion murroksen jättämän aukon täyttäjäksi voi muodostua tämä perisuomalainen piirre, luottamus.

Me Keskustanuoret tavoittelemme arvoillemme perustuvaa luottamusyhteiskuntaa. Sivistys vahvistaa ymmärrystä maailmasta ja on luottamuksen perusta. Yhdenvertaisuus synnyttää luottamusta. Kestävä kehitys luo luottamusta tulevaisuuteen. Yhteisöllisyys saa luottamaan itseensä ja toisiin ihmisiin.

Luottamusyhteiskuntaa kokoavana voimana on kokemus jaetusta ja yhteisestä, monimuotoisesta suomalaisuudesta. Perimmäinen tavoitteemme on mahdollistaa jokaiselle yksilölle onnellisen ja tasapainoisen elämän tavoittelu. Edessä on paitsi hyvinvointimallimme peruskorjaus, myös voimauttaminen vapaaseen ja vastuulliseen kansalaisuuteen.

Nuorkeskustalaisen periaateohjelman päivittäminen on ollut pitkäaikainen tavoite. Vaalittomana vuonna 2013 palaset asettuivat asentoon, jossa nuorkeskustalaisen maailmankuvan kartoittaminen oli mahdollista. Perustana oli analyysi maan ja maailman tilasta ja tavoitteena piirtää suuntaa tuleville vuosikymmenille.

Yhdeksän kuukautta kestänyt ohjelmatyö kartoitti tämän päivän nuorkeskustalaisen maailmankuvan kuulemalla laajasti Keskustanuorten kenttää ja toimijoita. Avoimen ja vireän keskustelun pohjalta luottamuksesta alkoi punoutua ajatuksiamme yhteen sitova lanka.

Ideapajojen alustamana työryhmät ja ohjausryhmä koostivat ajatuksista teemoittaiset kokonaisuudet sihteeristön viimeistellessä kokonaisuutta. Liittohallitus antoi periaateohjelmalle poliittisen ohjauksen ja siunauksen. Ennen liittokokousta toteutettu laaja lausuntokierros kartoitti jäsentemme, sisarjärjestöjen

sekä poikkeuksellisesti myös muiden valtakunnallisten nuorisjärjestöjen huomiot ohjelmaamme. Keskustanuorten liittokokous hyväksyi periaateohjelman 27.10.2013 Mikkelissä.

Keskustanuorten periaateohjelma ei anna yksiselitteisiä vastauksia kaikkiin kysymyksiin. Ohjelman tarkoituksena on tuoda julki yhteinen arvopohjamme ja maailmankuvamme, sen kuinka me hahmotamme yhteiskuntaa tässä ajassa. Ohjelmaa voi kutsua yhteiskunnalliseksi kartaksi, jonka avulla liikumme yhdessä samaan suuntaan jaetulta arvopohjalta ponnistaen.

Antti Kurvinen
Puheenjohtaja 2009-2013

Teppo Säkkinen
Puheenjohtaja 2013-

Tuomas Meriniemi
Ohjelmatyön sihteeri

**KESKUSTA
NUORET**

TULEVAI SUUDEN SUOMI NEITO

Suomalaisuus on arvo, joka on meidän kaikkien.

Meidän on aloitettava tie kohti nuorkeskustalaista luottamusyhteiskuntaa.

Hyvinvointivaltion perustan murtumisen seurauksena hyvinvointilupauksen lunastaminen nykymallilla on muodostunut mahdottomaksi. Jatkuvaan talouskasvuun sidottu järjestelmä on haavoittunut pitkittyneen nollakasvun ajassa. Valtiokeskeisen hyvinvointimallin pohja, jatkuva materialististen tarpeiden tyydyttäminen, on kestämaton esiin nousseiden ympäristöhaasteiden ja sosiaalisen apatian myötä. Rapistuvan julkisen turvaverkon peruskorjauksen ohessa tarvitaan rinnakkaisia järjestelmiä, jotka perustuvat elinvoimaisten yhteisöjen sekä ydinperhettä laajemman lähipiirin varaan.

Hylkäämme vasemmiston aineeseen sidotun massavaltion ja oikeiston menestyjien yksilötuottamon vanhentuneina ja eriarvoistavina. Keskustanuorten ihanteena on sosiaalisesti ja alueellisesti ehyt, elinvoimaisten lähiyhteisöjen sekä kestävien julkisten palveluiden ja tulonjaon varaan muodostuva luottamusyhteiskunta. Luottamusyhteiskunta palauttaa luottamuksen vallankäyttäjään ja vastaantulijaan. Perimmäinen tavoitteemme on mahdollistaa jokaiselle yksilölle onnellisen ja tasapainoisen elämän tavoittelu.

Haluamme puhaltaa henkeä ihmisiä yhdistävään kansallistunteeseen. Koko hyvinvointimallimme perusta on koke-

mus jaetusta ja yhteisestä. Tässä ajassa ihmiset määrittelevät identiteettinsä ja hakevat samaistumisen kohteita yhä useammin luokka-, kulttuuri- ja elämänpiirijaoista. Pirstoutumisen seurauksena tarvitsemme yhteiskuntaa koossapitäviä voimia. Hylkäämme tukahduttavan monokulttuurin ja nurkakuntaisen, ihmisiä erittelevän patriotismin. Vaalimme isänmaallisuutta, jonka tehtävä on sitoa erilaisia ihmisiä yhteen. Terve kansallistunne ei sulje pois eikä tukahduta. Samaan aikaan voi kokea olevansa kuntalainen, suomalaislainen ja eurooppalainen sekä kunnioittaa muita kulttuureita ja erilaisista elämänpiireistä kotoisin olevia ihmisiä. Suomalaisuus on arvo, joka on meidän kaikkien.

**Luottamusyhteiskunta
palauttaa
luottamuksen
vallankäyttäjään ja
vastaantulijaan.**

Sääntelyn ja säännöstelyn ajasta on siirryttävä kansalaisia ja tekijöitä voimistavaan vallan hajautukseen. Kuntien tehtävien liian yksityiskohtaisen määrittelyn sijaan on annettava tilaa kokeilevuudelle ja kansanvallalle. Nuorkeskustalaisessa luottamusyhteiskunnassa maakuntien itsehallinnolla ja kansanäänestyksillä on tärkeä rooli.

Luottamusyhteiskunnassa vallassa ovat yhä enemmän yhteisöt. Päätoimiset johtavat luottamushenkilöt vievät paikallishallinnon kohti toimivampaa lähidemokratiaa kansanäänestysten sekä lähivaltuuston tukiessa todellisen kansanvallan toteutumista.

Valtion, maakunnan ja kuntien rooli on selvennettävä ja vakiinnutettava. Suomi etenee kohti kolmitasoista liittovaltiota. Kuntien ja valtionhallinnon tehtäviä siirretään maakunnille. Samalla lähikunnissa vaikuttamismahdollisuudet sekä lähidemokratia lisääntyvät ja kuntien tehtävät vähenevät viidesosaan.

Yhteiskunta, maailma ja elämä muuttuvat. Muutoksen on johdettava ihmisille parempaan elämään ja huomiseen. Pintaliitoyhteiskunnassa moni kuori, niin perhe kuin yksilö, näyttää kauনিimmalta kuin sisältö. Meidän on uskallettava kysyä: ”Mitä sinulle kuuluu?”. Tasa-arvoinen yhteiskunta synnyttää luottamusta siihen, että meillä kaikilla on paikka tässä veneessä. Ihmisille on taattava samat lähtökohdat riippumatta siitä, asuuko Kontulassa vai Posiolla.

Vammaisuus tai terveydellinen rajoite ei saa olla este aktiiviselle kansalaisuudelle, vaan tasa-arvoisessa tulevaisuudessa jokainen on osa työelämää, yhteiskuntaa sekä yhteisöä. Luottamusyhteiskunta huomio vammaiset sekä ajaa heidän asiaa edistämällä esteettömyyttä ja oikeuskysymyksiä. Van-

hemmuus on nähtävä tasa-arvoisena niin taloudellisten rasitteiden kuin vanhempana olemisen oikeuden puolesta – etävanhemmuuden käsitteestä on päästävä eroon. Yhdenvertaisuus on tasa-arvoa ja samoja sääntöjä sekä oikeuksia kaikille ihmisille välittämättä ihonväristä tai seksuaalisesta suuntautumisesta.

**Yhdenvertaisuus on
tasa-arvoa ja samoja
sääntöjä sekä oikeuksia
kaikille ihmisille
välittämättä ihonväristä
tai seksuaalisesta
suuntautumisesta.**

IHMINEN JA LUOTTAMUS

Kukaan ei saa jäädä yksin.

Lapsella on haaveita, joiden on saatava säilyä nuoruuden yli ja kantaa kohti aikuisuutta. Yhteiskunnan on mahdollistettava ja rohkaistava haaveiden tavoitteluun. Pienelläkin ihmisellä on oltava luottamus tulevaisuuteensa. Kasvattajat vanhemmista opettajiin luotsaavat lasta kohti itsenäisyyttä. Heillä on oltava niin oikeus kuin yhteiskunnan luottamus ja tuki kasvattamiseen. Lapsetkin ovat yhteisöjen jäseniä, joille annetaan vastuuta.

Perhe ja koti ovat siellä, missä sydänkin on. Perheajattelu on tuotava nykypäivään. Kenenkään ei pidä määritellä sitä, millainen perheesi on oltava. Perheet ovat yhteisöjä, jotka koostuvat ihmisen lähipiiristä. Uudenlainen yhteisöllisyys mahdollistaa vastuun ja huolenpidon toisista ja yhteiskunnasta. Yhteisöllisyys toteutuu paremmin hajautetussa yhteiskunnassa.

Ihminen tarvitsee toisia ihmisiä kehittyäkseen hyväksi ja tuntevaksi olennoiksi. Yhteisöt ovat ihmisten vapaaehtoisesti muodostamia yhteenliittyviä ilman taloudellisen voiton tavoittelua tai julkisen vallan pakkoa. Nuorkeskustalaisten mielestä ihmisyyden rakennuspuuksi ja yhteiskunnan kehittämisen pohjaksi on tulevana vuosikymmeninä asetettava yhteisöt. Jokaisella on oltava mahdollisuus juuriin. Aikuisten lasten vastuu vanhenevista vanhemmistaan tunnustetaan yhteis-

kunnallisena arvona ja asenteena. Elatusvelvollisuus kääntyy kohti vanhuutta siten, että aikuistuneet lapset ottavat enemmän vastuuta vanhemmistaan. Verotuksella ja palvelumaksuilla kannustetaan yhteisölliseen välittämiseen ja perheyhteyden jatkamiseen myös elämän auringonlaskussa. Viime kädessä säädyllinen vanhuus turvataan julkisilla varoilla omais- ja kotihoitoa tukemalla ja kehittämällä asumisosuuskuntia. Kukaan ei saa jäädä yksin.

Perhe ja koti ovat siellä, missä sydänkin on.

Vapaaehtoistoiminnalla on mahdollista rakentaa ja toteuttaa uutta. Kansalaisten ja järjestöjen vastuulle on annettava enemmän; hyvinvointipalveluja ja ihmisten perusturvallisuudesta huolehtimista siirretään osittain yhteisöille. Osallisuuden toteutumiseksi tarvitaan yhteisöjä, joissa jokaisella on mahdollisuus kantaa vastuuta ja osallistua toimintaan yhteisön arvostettuna jäsenenä. Tämän päivän yhteisöllisyys syntyy muuallakin kuin vain lähiympäristössä: se muodostuu niistä ihmisistä, joiden kanssa kukin jakaa ajatuksensa ja kiinnostuksensa niin koulussa, töissä, verkossa kuin millä tahansa yhteydellä ympäri maailmaa.

TULEVAI SUUDEN TEKIJÖITÄ

Työnteon ja yrittäjyyden on oltava
aina kannattavaa.

Työ tarjoaa sosiaalisen yhteisön ja mahdollisuuden itsensä toteuttamiseen. Tulevaisuuden työelämä rakentuu välittävien työyhteisöjen varaan. Työelämään on luotava uudet pelisäännöt, jotka korostavat ihmistä. Pelisääntöjen on oltava joustavat ja yhteiset, mutta siten, että luottamus ja välittäminen ovat molemminpuolista. Työnantajalla on oltava luottamus siihen, että työ tehdään ja että se tehdään ammattitaidolla. Työntekijän on voitava luottaa siihen, että työtä on ja että hän saa siitä kohtuullisen palkkion; hänen on tunnettava olevansa luotettu osa työyhteisöä.

Pelisääntöjen on oltava joustavat ja yhteiset, mutta siten, että luottamus ja välittäminen ovat molemminpuolista.

Luottamusyhteiskunnassa työ pitää paitsi julkisen talouden ja elinkeinoelämän pyörimässä, myös tuottaa arvoa ihmiselle ja yhteisölle. Suomalainen työvoima ei kilpaile muun maailman kanssa niinkään kustannuksissa vaan laadussa, osaamisessa ja työkyvyssä. Yhä isompi osa työstä vapautuu paikasta ja ajasta riippumattomaksi. Kellokorttityöelämä muuttuu elämäntilanteissa joustavaksi niin työnantajan kuin työntekijän tarpeisiin. Elämän ruuhkavuosina on sallittua hiljentää, ja eläke-

ikään liu'utaan lyhyempää työpäivää ja -viikkoa tehden. Tavoitteena on inhimillisempi elämänrytmi ja joustojen kautta pidentyvä työura. Työelämän tasa-arvon takaamiseksi vanhemmuuden kustannukset on tasattava kaikkien kesken.

Julkisia palveluita täydentämään ja ihmisten tarpeita täyttämään tarvitaan ketteriä ja luomisvoimaisia yrittäjiä. Nuorkeskusta haluaa vauhdittaa yhteiskunnalliseen yrittäjyyden yleistymistä Suomessa. Tämä yhteisölle hyvää tuotava ja kannattava liiketoimintakenttä edistäisi Suomen elinkeinorakenteen uusiutumista.

Keskustanuoret vaalii jokaisen ihmisen oikeutta kokea itsensä merkitykselliseksi ja osaksi yhteisöä. Luokkajaon sijaan työstä ja toimeentuloa on tullut uusi yhteiskunnan jakolinja. Kaikki työ on arvokasta, niin ikäihmisen kuin opiskelijan tekemänä. Osatyökykyisenkin on voitava kokea tekemisen ilo. Nuorkeskustalaisessa luottamusyhteiskunnassa jokainen voi tulla toimeen yhdellä työllä kerrallaan.

Lyhyet työsuhteet ja projektiluontoinen työnteko ovat mahdollisuus niin työntekijälle kuin työnantajalle, mutta ennen kaikkea niiden on oltava molemmille sopiva ratkaisu. Työmarkkinoiden on pystyttävä joustamaan; vain siten voidaan päästä irti kahlituista työelämän käsityksistä. Tarvitsemme muutoksen työhön suhtautumiseen.

Tekeville käsille on luotava kysyntää työmarkkinoille yhdistämällä matala palkka sosiaaliturvaan, mitkä yhdessä kattavat säällisen toimeentulon. Työnteon ja yrittäjyyden on oltava aina kannattavaa. Yksikään sosiaalietuus ei saa rajoittaa työnteon houkuttelevuutta.

Keskustanuorten tavoitteena on työllisyysasteen nostaminen neljään viidesosaan työikäisistä, joskin yhä merkittävämpi osa on töissä vain osa-aikaisesti. Pysyvän rakenteellisen työttömyyden seurauksena on sallittava ja arvostettava myös palkkatyön ulkopuolista toimeliaisuutta. Työtakin tärkeämpää on toimeliaisuus, valmius toimia, vaikka tekemisestään ei saisikaan rahallista korvausta. Yhdessä tekemisen meininki ja talkoohengen kunnioitus on kääntävä uuteen nousuun.

Nuorkeskustalaisessa luottamusyhteiskunnassa työurien on pidennyttävä. Ei vain kestävyysvajeen paikkaamiseksi, vaan koska elämme pidempään. Työelämässä on voitava jaksaa ja siellä on saatava olla pidempään kuin nyt. Eläkkeelle siirtymiselle ei tule olla ennalta määrättyä ikää. Kaikille taataan riittävä eläke, joka ei ole palkkio työurasta vaan turva vanhuuteen. Työura alkaa ensimmäisestä työstä, ei tutkinnosta. Työura ei ole yksittäinen putki, vaan osa aaltoilevaa elämäämme.

Nuorkeskustalaisessa luottamusyhteiskunnassa jokainen kokee työs-

sään osallisuutta ja onnistumisia. Työ mahdollistaa jokaiselle elintonsa parantamisen. Luottamusyhteiskunnassa jokainen kokee tärkeäksi yhteisöllisyyden merkityksen ja yhteisen hyvän luomisen. Työmaailmassa osa hakee merkitystä työn kautta ja osa merkitystä muusta elämästä työn tuella. Haluamme maailman, jossa ihmiset rytmittävät elämänsä itse. Joustavampi työelämä on tulevaisuutta.

Joustavampi
työelämä on
tulevaisuutta.

LUOTET TAVA TALOUS

Luovuuteen on kannustettava
ja yrittäjä saa epäonnistua.

Nuorkeskustalaisten ajattelussa ihminen on aina keskiössä; markkinat ja talous ovat vain välineitä ihmisten hyvinvoinnin ja onnellisuuden saavuttamiseen. Maailmankuvassamme yhteiskunnan tulisi olla nykyistä joustavampi ja innovatiivisempi hyvinvoinnin tuottaja, luottamusyhteiskunta.

Taloukasvu ei voi olla itsetarkoitus.

Nuorkeskustalainen talous näkee nykykapitalismin markkinatalouden vääristymänä. Haluamme kohti puitetaloutta, joka on sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä markkinataloutta. Taloukasvu ei voi olla itsetarkoitus. Taloukasvun on synnyttävä vihreiden ja henkisten arvojen ehdoilla; sen on oltava laadullista kasvua. Taloukasvun on synnyttävä hyvinvointia; julkista talouttamme ei voi rakentaa taloukasvun varaan.

Omistamista ja eritoten pienomistamista on tuettava. Perinnön saaminen ei saa muodostua kohtuuttomaksi rasitteeksi tai johtaa perinnön myymiseen. Tavallisten suomalaisten sijoittaminen kotimaahan on säästämistä, jota on tuettava. Verotuksen kautta ei tavoitella lottovoittoja, vaan se on kerättävä tassaisesti kaikkialta. Nuorkeskustalaisen luottoyhteiskunnan verotus on progressiivinen sekä matala, mutta laaja. Tunnustamme yritysten merkityksen

yhteiskuntaa pyörittävinä ja siihen uutta tuottavina toimijoina. Vastapainoksi yritysten on ymmärrettävä vastuunsa yhteiskunnasta. Yhteiskunnan olosuhteita on kehitettävä yrittäjyyteen kannustaviksi. Yrittäjyyden on oltava luontainen vaihtoehto itsensä elättämiseen. Luovuuteen on kannustettava ja yrittäjä saa epäonnistua. Kehittyvien yritysten rahoitus turvataan erityisesti joukkorahoitusta ja julkista riskirahoitusta lisäämällä. Suomi nojaa entistä enemmän pienten ja keskisuurten yritysten varaan.

Emme suhtaudu valtionyhtiöihin ideologisen mustavalkoisesti, vaan omistajuutta on harkittava ala- ja yrityskohteisesti. Valtion yhtiöiden myyminen ei saa olla lyhyen aikavälin hätäratkaisu. Luottamusyhteiskunta on omavarainen siten, että huoltovarmuus säilyy.

Hankintalainsäädäntöä tulee uudistaa niin, ettei se tue markkinoiden keskittymistä muutaman suurtoittajan väliseksi kilpailuksi. Lisäksi hankintalainsäädännön tulee edellyttää että julkisia palveluita tuottavien yritysten on maksettava veronsa Suomeen, ei veroparatiiseille.

Sopimusyhteiskuntaa on tuettava. Sopimisella on rakennettu paljon hyvää, mutta nykymuotoisena kolmikanta on ruosteessa. Luottamusyhteiskunnassa useampi taho, niin yrittäjät sekä maaseudun toimijat että unohtamatta

maan hiljaisia, osallistuu yhteiskunnan suurista linjoista päättävään keskusteluun. Tällä laajennetulla kannalla rakennetaan yhteiskuntasopimusta, jossa otetaan riittävästi huomioon kaikki. Yhteiskuntasopimus antaa linjat, mutta siihen ei kuulu EU- tai energiapolitiikka. Työehtojen sopimisessa siirrytään lähemmäksi työpaikkakohtaista sopimista.

Osuustoiminta on palautettava juurilleen.

Luottamusyhteiskunta tukeutuu enemmän yhteisöllisyyteen kuin vahvaan julkiseen sektoriin. Kaikki tehtävät eivät voi olla automaattisesti julkisen sektorin vastuulla. Peräänkuulutamme vastuuta omasta itsestä sekä lähimmäisistä. Uudessa yhteisöihin nojaavassa luottamusyhteiskunnassa on talouselämässä nykyistä laajempi rooli voittoa tavoittelemattomilla ja yleishyödyllisillä yhteisöillä. Yksityistäminen on nähtävä yritysten lisäksi myös yhteisöjen mahdollisuutena tuottaa palveluita. Turvallisuuden liittyvät palvelut, kuten poliisi ja pelastustoimi, pysyvät julkisvallan ohjauksessa.

Nuorkeskusta haluaa nostaa osuuskunnat, säätiöt ja taloudelliset yhdistykset kunniaan, mutta vieroksuu samalla suuntaa johon osuustoiminta on ajautunut. Osuustoiminta on palautettava juurilleen. Suomi on yhteisöjen luvattu

maa, mutta samalla yhteiskunta, jossa tätä kolmatta sektoria ei osata riittävästi hyödyntää. Suomi ei olisi Suomi ilman kolmatta sektoria, eikä tulevaisuuden luottamusyhteiskuntaa rakenneta ilman sitä.

Nuorkeskustalaisessa luottamusyhteiskunnassa tieto liikkuu sosiaalialan toimijoiden välillä ongelmitta ja tulontasaus on siirretty lähes kokonaan Kelaan. Keskustanuorten verotuksen ja sosiaaliturvan lähtökohta on ahkeruus-takuu. Tulontasauksen keinona käytetään perustulomaista järjestelmää, joka progressiivisen verotuksen lisäksi toteutetaan negatiivisen tuloverotuksen kautta. Nuorkeskustalainen perustuloajattelu näkee perustulon välivaiheena kohti suurempaa asenteellista muutosta, jossa toimeliaisuus nostaa yhteiskuntaa jaloilleen.

Hyvinvoinnin tuottaminen on organisoitava uudelleen. Julkinen talous on kytkettävä irti jatkuvasta taloudellisen kasvun pakosta. Käytännössä tämä tarkoittaa julkisten menojen kasvun hillitsemistä ja julkisen talouden sopeuttamista siten, että se kestää talouden heilahteluita ilman turvaverkon järkkymistä. Nojaamme universalismiin: jokainen voi saada yhteiskunnan tukea, ja jokaisen on kykynsä mukaisesti osallistuttava yhteisen taakan kantamiseen. Tärkein keino julkisen talouden vahvistamiseksi on työllisyysasteen nostaminen.

PUHTAUDEN VALLAN KUMOUS

Missä tahansa on voitava uida.

Luottamusyhteiskunnassa uudistuva haja-asutus on houkutteleva ja kilpailukykyinen vaihtoehto. Maankäytön suunnittelulla voidaan rakentaa kestävä yhdyskuntarakenne sekä vähentää energiankäyttöä ja kasvihuonekaasupäästöjä. Haja- ja maaseutuasutusalueilla vaihtoehtona voi olla kyläkeskittymien suosiminen ja kaupungeissa esikaupunkialueiden kehittäminen omiksi toiminnallisiksi kokonaisuuksikseen.

Pistemäisellä hajautuksella pystymme turvaamaan laadukkaan palvelutason kohtuullisin kustannuksin. Pistemäinen hajautus synnyttää eläviä, omavaraisia kyläyhteisöjä raitteineen ja viihtyisiä puutarhakaupunkeja. Hyvinvoiva luottamusyhteiskunta syntyy, kun asumiseen annetaan vapaus ja yhdyskuntarakentamisella taataan asumisen mahdollisuudet siellä, missä jokaisen koti on.

On eettistä, että otamme omasta maaperästä sen, mitä kulutamme.

Haluamme viedä Suomen kohti liberaalimpaa asumispolitiikkaa, joka pohjautuu desentralismiin. Tätä tukee niin tieverkoston kuin tiedon valtaväylien mahdollistaminen kaikkialla Suomes-

sa. Nopea tietoyhteys on tänään osa elämäämme. Yksityisautoilulla on vain yksi suunta: ekologisuus. Vähäpäästöiset ja turvallisemmat autot yhdessä laadukkaan tieverkoston ja toimivan julkisen liikenteen kera ohjaavat autoilua oikeaan suuntaan.

Jokamiehen oikeudet määrittävät meille kaikille kuuluvat luontoarvot. Myös kaupunkitila kuuluu kaikille. Näemme tarpeen luoda kaupunkilaisen oikeudet, joiden kautta voimme yhdessä hahmottaa asuinympäristön roolin yhteisessä.

Suomessa on aloitettava radikaali vesistöjen puhdistus ja huoltaminen: missä tahansa on voitava uida. Itämeren vedenlaatu ei ole yksin Suomen tai maatalouden asia. Kosteikot ja vastaavat keinot ympäristön rasittumisen pienentämiseksi on ymmärrettävä tuottavina investointeina eikä kuluina. Turvetuotanto ei saa rasittaa vesistöjämme. Nuorkeskusta haluaa veden vallankumouksen elinkeinoelämään. Vesiosaminen nostaa suomalaisten korkeakoulujen kilpailukykyä globaalisti.

Maatalouden tulonjaon on muututtava oikeudenmukaiseksi. Nuorkeskustalaisena tavoitteena on pienentää maatalouden tukiriippuvuutta ja nostaa tilojen kannattavuutta. Suomessa eläinten hyvinvointiin on satsattava, minkä peruslähtökohtana on tuottajien jaksamisen tukeminen sekä riittävät tukipalvelut. Puhtaat ravinteet ja hyvinvoivat

eläimet takaavat hyvän tuoton.

Omavaraisuus ruuan osalta on suu-
rempi luottamusyhteiskunnan varmis-
taja kuin esimerkiksi vahva puolustus.
Maailman kriisit tulevat yhä lähem-
mäksi meitä, ja voimme parhaiten
valmistautua niihin omavaraisuudella.
Arvokas suomalainen lähiruoka on
tuotettu kestäväällä tavalla luontoarvoja
ja luontoa kunnioittaen. Suhtaudumme
geenimanipuloituun ruokaan varauk-
sella.

Ympäristönsuojelu on investointi, ei kulu.

Suomalainen metsä on enemmän kuin
puupelto. Hyvin hoidetut ja luonnon
moniarvoisuutta tarjoavat metsät sekä
metsänomistajuuden kehittäminen
ovat parasta luonnonsuojelua. Jokaisel-
la metsänomistajalla on vastuu omis-
tamastaan luontoarvosta: hänellä on
velvollisuuksia, joita hänen on hoidet-
tava joko itse tai yhteismetsäjäjärjestelyn
kautta. Puun jalostusastetta on kasva-
tettava koko puun elinkaaren ajalta.
Puurakentamiseen on rohkaistava ja
lainsäädännön on tuettava sitä – puu-
osaaminen valjastetaan uuteen nou-
suun.

Nuorkeskustalainen Suomi on kaivos-
teollisuuden mallimaa. Nykyinen elä-

mäntyylimme pohjautuu luonnonvaro-
jen käyttöön, jolloin meidän on oltava
myös valmiita siihen, että niitä kaive-
taan takapihoitamme. On eettistä, että
otamme omasta maaperästämme sen,
mitä kulutamme. Tämä ohjaa luonnon-
varojen kestävämpään käyttöön. Kai-
vosteollisuus on saatava vahvaan suo-
malaishallintaan. Kaivosten vastuuta
ympäristöstä on lisättävä takuurahas-
tolla, johon talletetut varat kaivosyhtiö
saa takaisin hoidettuaan ympäristövel-
vollisuuden täydellisesti aina kaivoksen
lopettamiseen asti. Kaivosyhtiön on
puhdistettava ympäristö ja palautettava
se luonnonmukaiseen tilaan.

Suomen energiantuotannossa on tavoit-
eltava omavaraisuutta. Energiasta yli
puolet on tuotettava uusiutuvilla ener-
gialähteillä, kuten tuulella, auringolla,
vedellä ja bioenergialla. Vuonna 2030
Suomen on kierrättämisen kärkimaita.
Kaikki, mikä voidaan kierrättää, kier-
rätetään, ja lopuksi jäljelle jäävä jäte
poltetaan. Kivihiilen poltosta on luo-
vuttava pikaisesti omavaraisuutemme
parantamiseksi. Turpeen poltosta luo-
vutaan siinä vaiheessa, kun biomassojen
käytöstä on saatu kannattava vaih-
toehto. Tämän ohella maaöljyn tilalle
nousevat bioöljyt. Uusiutuvan energian
tuottaminen on oltava kannattavaa.
Nykyiset ydinvoimalat käytetään lop-
puun, mutta uusia ei enää rakenneta.

Pientalouksissa ja vapaa-ajan asunnois-
sa on suosittava niihin soveltuvia vaih-

toehtoisia energiaratkaisuja. Maatilojen biokaasutuotannon edistämiseksi maatiloilta vapautuvat kaasut hyödynnetään energiantuotannossa suljetun kierron järjestelmissä. Puhtaita energiamuotoja, kuten maa- ja ilmalämpöpumpuilla tuotettua energiaa, on suositettava myös pientaloissa. Pientuotettu energia on nähtävä osana omavaraista sähköntuotantoamme. Nuorkeskustalaisessa luottamusyhteiskunnassa niin maaseudulle kuin kaupunkiin on muodostunut omavaraista yhteisöjä, jotka tuottavat itse kaiken tarvitsemansa energian suljetussa kierrossa sekä merkittävästi myös tarvitsemansa elintarvikkeet. Jalostusastetta nostamalla on mahdollista tuottaa puhtaampaa energiaa. Haluamme kääntää energian kulutuksen laskuun ja aloittaa energiansäästötalkoot.

Keskustalaisessa maailmankuvassa talo jätetään parempaan seuraavalle sukupolvelle, kuin se on saatu. Tämän päivän nuorkeskustalaiset aikovat jättää kotimaansa seuraavalle sukupolvelle paremmassa kunnossa, kuin sen itse saimme. Luonto on nuorkeskustalaisessa aatteessa ihmisen kumppani, jota ilman yhteisöt ja ihmisyydet eivät kykene

kehittymään. Suurpedot kuuluvat erämaihin, eivätkä perheiden takapihoille.

Ympäristönsuojelu on investointi, ei kulu. Nuorkeskustalainen luottamusyhteiskunta on omavarainen. Meillä on oikeus siihen, jonka me voimme itse tuottaa. Mutta omilla luonnonvaroilta meidän on tultava myös toimeen. Meillä ei ole suoraa oikeutta muiden luonnonvaroihin. Ihmiskunta kuluttaa tällä hetkellä puolitoista maapalloa. Pidetään huolta siitä että me, suomalaiset, emme kuluta enempää, kuin Suomi antaa.

**Tämän päivän
nuorkeskustalaiset
aikovat jättää kotimaansa
seuraavalle sukupolvelle
paremmassa kunnossa,
kuin itse sen saimme.**

SIVISTYS ON LUOTTA MUKSEN PERUSTA

Sivistys on tiedon yhdistämistä kokemukseen.

Nuorkeskustalaisille sivistys on ylpeyttä omista juurista sekä ymmärrystä nykyisestä ja tulevasta. Sivistys on pyrkimystä jatkuvaan henkiseen kasvuun, avoimeen suhtautumiseen ja uuden oppimiseen. Sivistys on tiedon yhdistämistä kokemukseen. Nuorkeskustalainen sivistys ei ylenkatso maailmanvirtauksia, toisten uskomuksia, aatteita tai tapaa käsittää elämää, muttei myöskään anna ymmärrystä ihmisarvoa rikkoville tavoille, kulttuureille tai instituutioille. Sivistynyt ihminen tietää sekä oman paikkansa että tehtävänsä yhteiskunnassa ja yhteisössä. Hän ymmärtää myös muiden roolin ja jokaisen yksilön tärkeyden arvostaen heidän panostaan.

Sivistys on yhteisten asioiden vaalimista ja tietoisuutta yhteisön tarinasta. Sivistyneessä yhteisössä on jokaisella mahdollisuus toimia aktiivisena osana yhteisöään – ketään ei syrjitä, eikä kukaan pakoile vastuutaan. Luottavassa yhteisössä yksilöllä on mahdollisuus virheisiin ja mahdollisuus oppia niistä. Virheiden pelkääminen on este kehittymiselle.

Sivistys on ennakkoluuloja murtava voima. Vain olemalla vuorovaikutuksessa erilaisten kulttuurien kanssa ihminen kykenee ymmärtämään erilaisista lähtökohdista olevia ihmisiä. Yhteiskunnan kasvu ja kehitys ovat aina suorassa yhteydessä kulttuurin ja sivistyksen kasvun ja kehityksen kanssa. Sivistys on voima, joka syrjäyttää

tietämättömyydestä johtuvat ennakkoluulot. Sivistynyt ihminen pyrkii ymmärtämään maailman monipuolisuutta, arvostaa moniäänisyyttä ja hylkii mustavalkoisia näkemyksiä.

Painopisteenä on oltava selkeä muutos kohti oppimaan oppimista.

Kulttuuri muodostuu arvoista ja kulttuuriperinnöstä, joiden kautta ihminen hahmottaa itsensä. Yhteisöllinen kulttuuri huomioi myös nuorten kulttuurin ja elää ajassa tarjoten vaihtoehtoja nuorten kokoontumispaikaksi. Poliitikoilla ei ole oikeutta määritellä, mikä on taidetta. Yksilö pyrkii tulemaan nähdyksi ja osaksi muita ihmisiä vallitsevan kulttuurin keinoin, mutta myös sitä uudistaen. Meidän on oltava ylpeitä suomalaisesta kulttuurista.

Koulutuksen on tarjottava paitsi laaja yleissivistys ja valmiudet työelämään, myös työkalut uuden tiedon kriittiseen etsintään ja soveltamiseen sekä itsensä kehittämiseen. Tietotaito ja ymmärrys muodostuvat usein vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opiskelun on tuettava myös vertaisoppimista ja sosiaalisten taitojen kehittymistä. Painopisteenä on oltava selkeä muutos kohti oppimaan oppimista.

Nuorkeskustalaiset kannattavat monipuoliseen sivistykseen ja elämänpiitukseen oppimiseen kannustavaa jous-

tavaa oppimispolkua, jota yhteiskunta tukee tarjoamalla maksuttoman suomalaisen koulutuksen tohtoriksi saakka.

Sivistyksen rakentaminen alkaa jokaiselle lapselle kuuluvasta varhaiskasvatuksesta. Haluamme kehittää peruskoulua, joka tukee lapsen henkilökohtaista kasvua, vuorovaikutustaitoja ja oppimistyylejä. Kouluilla täytyy olla mahdollisuus kehittää ja kokeilla monipuolisia opetusmenetelmiä ja aineyhdistelmiä myös perinteisen oppituntikehikon ulkopuolella. Koulutuksen joustavia opintopolkua on helpotettava tiivistämällä yhteistyötä lukioiden, ammatillisten oppilaitosten, korkea-asteen ja elinkeinoelämän kanssa. Ammattikoulutukseen on kehitettävä alakohtaisia koulutusoppimismalleja. Kaavamaisista koulutusjärjestelmistä on siirryttävä joustaviin opintopolkuihin ja näyttötutkintoihin, joiden avulla opiskelijat voivat osoittaa osaamisensa, vaikka se olisi hankittu oppilaitoksen ulkopuolella. Korkeakoulujen tutkintorakennetta on kehitettävä kohti aitoa kaksiportaisuutta. Alemman korkeakoulututkinnon suorittaneelle on oltava monipuoliset mahdollisuudet työllistyä sekä hakeutua suorittamaan ylempi korkeakoulututkinto myös jollain toisella alalla.

Luottamusyhteiskunnassa oppilaat ja opettajat ovat osa kouluyhteisöä, ja heille on annettava myös mahdollisuus osallistua yhteiseen päätöksentekoon. Koulujen ja oppilaitosten on tarjottava

mahdollisuuksia tutustua yhteiskunnalliseen toimintaan – koulun ovia ei voi sulkea todelliselta maailmalta. Koulutuskentän on oltava maanlaajuisesti kattava. Toisen asteen koulutusta on tarjottava kohtuullisen matkan päässä kotipaikasta, ja jokaisessa maakunnassa on oltava tarjolla myös tutkintoon johtavia korkeakouluopintoja.

Lasten ja nuorten toimintakyvystä on pidettävä huolta. Antiikin ajatus terve sielu terveessä ruumiissa on tuotava tähän päivään: liikunta on hyvinvointia ja ruumiinkulttuuria. Emme saa tuudittautua PISA-tuloksiin, vaan meidän on tavoiteltava paremmin toimivaa yhteiskuntaa ja kykeneviä yksilöitä panostamalla ryhmätöitäihin, luovuuteen ja yksilölliseen kehittymiseen. Maahanmuuttajat on kotoutettava heidän kulttuuritaustansa ymmärtäen.

Yliopistojen kupla on puhkaistava kaatamalla raja-aidat yhteiskunnan, koulujen ja yrityksien väliltä. Mikään palanen tässä yhteiskunnassa ei voi olla norsunluutornissa. Yliopiston ei kuitenkaan ole tarkoitus olla vain tutkintotehdas, vaan myös maailmankuvaamme avaava tiede ja tutkimus ovat oleellisia. Huippuosaamista syntyy, kun riittävän monta osaajaa saa mahdollisuuden toimia yhdessä. Hajauttamalla osaamista laajasti ympäri Suomea ja verkostoimalla eri alojen osaajia yhteen on mahdollista saada aikaan uudenlaista elinkeinoelämää.

POHJOINEN KOTIMME EUROOPPA LAINEN PERHEEMME

Suomi korostaa Euroopan Unionissa pohjoisen ja harvaanasutun maan näkökulmaa.

Osana arktista aluetta Suomen kansainvälinen koti on Pohjoismaat. Se muodostuu valtioiden, kulttuurien, luonnon ja elämäntavan samankaltaisuudesta. Pohjoismaat hakeutuvat yhteisessä ryhmitymässä osaksi G20-ryhmää.

Arktisen alueen avautuminen tuo Suomelle mahdollisuuksia nousta logistiseksi solmukohdaksi. Ilmastonmuutos avaa laivaväyliä ja tuo arktiset resurssit maalla ja merellä helpommin saataville. Toiminta pohjoisessa vaatii ympäristöllistä kestävyyttä alueen hauraan luonnon takia. Öljynporausta ei sovi arktisille alueille. Koillisväylä on auki aiempaa suuremman osan vuodesta ja lyhentää ratkaisevasti etäisyyttä Aasiasta Eurooppaan, mikä luo kysyntää suomalaiselle meriosaamiselle. Suomi on Arktisen neuvoston aktiivinen jäsen, joka ilman omaa rantaviivaa Jäämerelle pystyy toimimaan sillanrakentajana alueen kestävyuden ja sen hyötyjä havittelevien maiden välillä.

Venäjä itäisenä rajanaapurinamme on Suomelle tärkeä. Suomella on suora ja välitön suhde Venäjään niin valtiovallan kuin ruohonjuuritaso toimijoiden kesken. Venäjän kieli tuodaan ruotsin kielen rinnalle valinnaisena oppiaineena peruskouluun ja kieltenopetuksen alkamisajankohtaa aikaistetaan. Venäjä-osaamista on edistettävä. Suomen ja Venäjän välille syntyy viisumivapaus.

Kutsuntavelvollisuus ulotetaan sukupuoleen katsomatta koko ikäluokkaan. Tavoitteena on ikäluokan palveleminen yleisessä kansalaispalveluksessa, joka on kansalaisvelvollisuus sukupuolesta riippumatta. Ase- ja siviilipalvelus muutetaan kaikkia koskevaksi yleiseksi kansalaispalvelukseksi, jonka peruskoulutuskausi palvelaan yhdessä, minkä jälkeen eriydytään aseellisen tai siviilipalvelukseen. Palvelusta kehitetään kohti katastrofien hallintaa ja nykyaikaisia sodankäynnin keinoja vastaan. Uskomme, että vähemmistö suorittaa aseellisen palveluksen jatkossa ja että pääpainopiste siirtyy väestönsuojeluun, valmiuskoulutukseen sekä yleisiin kansalaistaitoihin. Palveluksen kesto porrastetaan ja rytmitetään paremmin muuhun yhteiskuntaan sopivaksi. Pitkän aikavälin tavoitteena on yhteispohjoismaisen puolustuskyvyn syventäminen. Muutoin Suomi säilyy sotilaallisesti liittoutumattomana. Suomi osallistuu sotilaalliseen kriisinhallintaan ainoastaan YK:n puitteissa.

**Venäjä itäisenä
rajanaapurinamme on
Suomelle tärkeä.**

Emme usko yhdenkään instituution ikuisuuteen, mutta kiistatonta on että Suomi on jatkossakin osa Eurooppaa, jossa valtiot eivät menesty ilman yhteis-

työtä. Euroopan unionista ei tule tehdä poliittista liittovaltiota armeijoiheen ja kansallistunnuksineen. EU muuttuu luotettavammaksi valtioliitoksi, kun sen päätöksentekoa selkeytetään. Euroopan parlamentista ja hallitusten välisestä Ministerineuvostosta eli Euroopan unionin neuvostosta luodaan Euroopan unionille kaksikamarinen EU-eduskunta. Euroopan komissiosta tulee euoparlamentille vastuunalainen EU-hallitus. Merkittävät päätökset Euroopan unionissa on tehtävä molempien kamarien hyväksynnällä. Pienten maiden ääni on turvattava määränemmistöillä päätöksenteossa. Suomi ei jää Euroopan unionissa ulkokehälle katselemaan kun muut päättävät, vaan Suomi on aktiivinen vaikuttaja unionissa.

Suomi korostaa Euroopan unionissa pohjoisen ja harvaanasutun maan näkökulmaa. EU laajenee koko Euroopan kattavaksi ihmisoikeuksien, demokratian ja rauhan valtioliitoksi. Laajenemisen yhteydessä integraatio ei syvene, vaan päätösvaltaa palautuu osin jäsenmaille. Ilmasto-, energia ja luonnonvarapolitiikassa EU on tulevaisuudessa edelläkävijä. Euro on hyödyttänyt Suomea, mutta siihen ei saa vaihtoehtomasti hirttäytyä.

Yhdistyneet kansakunnat on kansainvälisen politiikan tärkein ja vaikuttavin toimija. Turvallisuusneuvostosta muodostetaan Kestävän kehityksen neu-

vosto, jonka pysyvät jäsenet koostuvat valtioiden liittoumista Yhdysvaltoja lukuun ottamatta. Ilman veto-oikeutta toimivan neuvoston muodostavat USA, EU, BRIC- maat, Afrikan unioni sekä Arabiliitto.

Suomen kehitysyhteistyömäärärahat vakiinnutetaan YK:ssa sovittuihin tavoitteisiin. Kehitysyhteistyö keskittyy vahvuusalueisiimme koulutuksen, ympäristötekniikan sekä hyvän hallinnon edistämiseksi. Kansainvälisen yhteisön on nollattava vähiten kehittyneiden maiden velat. Absoluuttista köyhyyttä poistetaan bruttokansantuotteeseen suhteutettavalla globaalilla perustulolla. Pitkällä aikavälillä kehitysyhteistyö muuttuu tarpeettomaksi ja muodostuu tasa-arvoiseksi yhteistyöksi.

Kutsuntavelvollisuus ulotetaan sukupuoleen katsomatta koko ikäluokkaan.

Kauppapolitiikka on eettistä ja moraalisesti korkeaa. Se tapahtuu ympäristöllisesti, poliittisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästi ilman kertakäyttökulutusta. Maailman kauppajärjestön (WTO) täytyy määritellä luonnonvarojen kestävästä käytöstä sekä ruokaturvan toteutumisesta. Yritysten

yhteiskuntavastuusta on säänneltävä kansainvälisesti sitovasti. Kansainvälinen politiikka ei ole kauppapolitiikalle alisteista. Suomella on oltava vahvat kahdenväliset suhteet nykyisiin ja tuleviin maailman suurvaltoihin.

EU muuttuu
luotettavammaksi
valtioliitoksi, kun sen
päätöksentekoa
selkeytetään.

KESKUSTANUORET

kohtuullisen luonnollinen

2014